

[Strona Główna](#) > ... > [Wszczęcie Postępowania Sądowego](#) > [Gdzie i jak](#) > [Koszty](#) > [Germany](#)

Koszty

Autor treści:

Niemcy

Niemcy

Na tej stronie przedstawiono informacje na temat kosztów sądowych w Niemczech.

[Prawo rodzinne - rozwód](#)

[Prawo rodzinne - prawo do opieki nad dziećmi](#)

[Prawo rodzinne - alimenty](#)

[Prawo handlowe - umowy](#)

[Prawo handlowe - odpowiedzialność](#)

Przepisy regulujące opłaty pobierane przez przedstawicieli zawodów prawniczych w Niemczech

Adwokaci

W Niemczech wysokość honorarium adwokackiego ustala się zgodnie z ustawą o wynagrodzeniu adwokatów (*Rechtsanwaltsvergütungsgesetz - RVG*) lub w umowie o honorarium zawartej między adwokatem a jego klientem. Umowy o honorarium są zawsze alternatywą dla opłat ustawowych. Należy zawsze przestrzegać przepisów § 49b federalnej ustawy o adwokaturze (*Bundesrechtsanwaltsordnung - BRAO*) i §§ 3a-4b RVG. Jeżeli adwokat reprezentuje klienta w sądzie, ustalone umownie opłaty nie mogą być niższe niż opłaty ustawowe.

Taryfa wynagrodzeń załączona do ustawy o wynagrodzeniu adwokatów (załącznik 1 do tej ustawy) zawiera opłaty stałe albo przedziały opłat za poszczególne czynności. Wysokość opłaty ustala się zwykle na podstawie wartości przedmiotu sporu, a kwoty opłat przy poszczególnych wartościach przedmiotu sporu wskazano w załączniku 2 do ustawy o wynagrodzeniu adwokatów. Wszelkie przedziały opłat określone dla wartości przedmiotu sporu określają maksymalne i minimalne stawki opłat, które mogą być naliczone za daną usługę. Odpowiednia opłata w danym przedziale zależy od zakresu i stopnia trudności pracy, wagi sprawy, sytuacji finansowej klienta i szczególnego ryzyka odpowiedzialności ponoszonego przez adwokata. Przedziały opłat mają zastosowanie w wielu obszarach szczególnych, zwłaszcza w sprawach karnych i sprawach z zakresu prawa socjalnego.

Komornicy

Komornicy (*Gerichtsvollzieher*) pobierają wyłącznie opłaty określone w ustawie o kosztach komorniczych (*Gerichtsvollzieherkostengesetz - GvKostG*). Za każdą czynność komornika przewidziana jest określona opłata.

Koszty stałe

Koszty stałe w postępowaniu cywilnym

Koszty stałe stron postępowania cywilnego

W postępowaniu cywilnym wysokość opłat sądowych zależy zazwyczaj od wartości przedmiotu sporu. W sprawach cywilnych wysokość opłat jest uregulowana ustawą o opłatach sądowych (*Gerichtskostengesetz* – GKG) i ustawą o opłatach sądowych w sprawach rodzinnych (*Gesetz über Gerichtskosten in Familiensachen* – FamGKG). Stawki opłat wskazano w taryfie kosztów (załącznik 1 do odpowiednich ustaw), przy czym załącznik 2 zawiera tabelę opłat przedstawiającą wysokość opłaty w zależności od wartości przedmiotu sporu.

- W ogólnych sprawach cywilnych i w sprawach dotyczących sporów rodzinnych, szczególnie w sprawach o alimenty, stawka opłaty wynosi 3, w sprawach małżeńskich – 2, a w sprawach dotyczących dzieci, w tym w przedmiocie pieczy rodziców nad dzieckiem i prawa do osobistej styczności z dzieckiem, stawka opłaty wynosi 0,5. Wartość przedmiotu sprawy ustala się w następujący sposób: w sprawach małżeńskich sąd ustala wartość przedmiotu sprawy według własnego uznania, biorąc pod uwagę zakres, wagę sprawy i dochody obojga małżonków. Wartość przedmiotu sporu zazwyczaj odpowiada wysokości dochodu netto za 3 miesiące. W sprawach dotyczących sporów rodzinnych wartość ta zależy zazwyczaj od wartości przedmiotu sporu. W sprawach dotyczących alimentów wartość ta jest ograniczona do wysokości świadczeń alimentacyjnych, o które wnosi powód, ale nie może być wyższa niż świadczenia alimentacyjne za jeden rok. Uwzględnia się również wszelkie kwoty pozostające należne w dniu złożenia pozwu.
- W sprawach dotyczących dzieci, w tym w przedmiocie pieczy rodziców nad dzieckiem i prawa do osobistej styczności z dzieckiem, wartość przedmiotu sprawy wynosi 5 000 euro.

Jeżeli nie osiągnięto porozumienia w sprawie honorarium z tytułu zastępstwa procesowego przez adwokata, ustala się je odpowiednio do wartości przedmiotu sporu. Zazwyczaj odpowiada ono wartości przedmiotu sprawy, którą stosuje się do obliczenia opłat sądowych. W ustawie o wynagrodzeniu adwokatów (*Rechtsanwaltsvergütungsgesetz* – RVG) dokładnie określono, jakie opłaty można pobierać w poszczególnych rodzajach postępowań i według jakich stawek. W załączniku 2 do ustawy o wynagrodzeniu adwokatów wskazano kwoty opłat w zależności od wartości przedmiotu sporu.

W postępowaniu cywilnym przed sądem pierwszej instancji adwokat zazwyczaj otrzymuje opłatę za prowadzenie sprawy w wysokości 1,3 stawki oraz opłatę za konsultacje w wysokości 1,2 stawki. Za doprowadzenie do podpisania ugody między stronami w pierwszej instancji, otrzymuje również opłatę za ugodę w wysokości 1 stawki.

Etap postępowania cywilnego, na którym strony mają obowiązek pokryć koszty stałe

W zwykłych sprawach cywilnych, a także w sprawach o alimenty i sprawach małżeńskich, opłaty sądowe należy uiścić bezpośrednio przy wnoszeniu sprawy lub składaniu pozwu. W sprawach rodzinnych opłaty sądowe uiszcza się na zakończenie postępowania. Honorarium adwokackie uiszcza się zazwyczaj po zakończeniu obowiązywania pełnomocnictwa, chyba że uzgodniono inaczej. Adwokat ma jednak prawo zażądać zaliczki zgodnie z przepisami.

Koszty stałe w postępowaniu karnym

Koszty stałe w postępowaniu karnym

Koszty w postępowaniu karnym rozlicza się dopiero po wydaniu wyroku kończącego postępowanie w sprawie. Koszty sądowe zależą od wymiaru kary i wynoszą od 169 euro do 1 200 euro w postępowaniu w pierwszej instancji. Adwokat, z którym nie zawarto konkretnego porozumienia, może pobierać honorarium zarówno jako obrońca, jak i jako pełnomocnik innych zainteresowanych stron. Wysokość tych opłat ustala się w ramach określonych przedziałów.

Etap postępowania karnego, na którym strony mają obowiązek pokryć koszty stałe

Koszty sądowe należy pokryć po wydaniu wyroku kończącego postępowanie w sprawie. Honorarium adwokackie uiszcza się zazwyczaj po zakończeniu obowiązywania pełnomocnictwa, chyba że uzgodniono inaczej. Adwokat ma jednak prawo zażądać zaliczki zgodnie z przepisami.

Koszty stałe w postępowaniu konstytucyjnym

Koszty ponoszone przez strony postępowania

Złożenie skargi konstytucyjnej do Federalnego Trybunału Konstytucyjnego (*Bundesverfassungsgericht*) jest zasadniczo bezpłatne, chyba że skargę złożono z zamiarem popełnienia nadużycia (zgodnie z § 34 ustawy o

Federalnym Trybunale Konstytucyjnym – *Bundesverfassungsgerichtsgesetz*). Zastępstwo procesowe, w szczególności przez adwokata, jest konieczne tylko w przypadku rozprawy przed Federalnym Trybunałem Konstytucyjnym (zgodnie z § 22 ustawy o Federalnym Trybunale Konstytucyjnym).

Etap postępowania konstytucyjnego, na którym strony mają obowiązek pokryć koszty stałe

Honorarium adwokackie za postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym zazwyczaj należy uiścić po zakończeniu obowiązywania pełnomocnictwa, chyba że uzgodniono inaczej. Adwokat ma jednak prawo zażądać zaliczki.

Informacje wstępne, których powinni udzielić pełnomocnicy procesowi

Prawa i obowiązki stron

Adwokaci mają obowiązek udzielać klientom pełnych informacji i porad oraz wskazywać najbezpieczniejsze i najmniej ryzykowne sposoby osiągnięcia pożądanego celu. Klientowi należy przedstawić wszystkie elementy ryzyka związane ze sprawą, aby mógł on podjąć w pełni świadomą decyzję. Adwokat ma obowiązek odpowiadać na pytania klienta wyczerpująco i zgodnie z prawdą. Przed wniesieniem sprawy do sądu adwokat musi wyjaśnić klientowi, jaką ma szansę na wygranie sprawy i jakie ryzyko oraz jakie koszty wiążą się z postępowaniem.

Na adwokacie ciąży szczególnie obowiązek udzielenia informacji w niektórych sprawach:

- Jeżeli opłaty ustala się na podstawie wartości przedmiotu sporu, adwokat ma obowiązek zwrócić uwagę klienta na ten fakt przed przyjęciem sprawy (§ 49b ust. 5 federalnej ustawy o adwokaturze – BRAO). W przypadku umownego ustalenia honorarium adwokat musi poinformować stronę, że w razie zasądzenia zwrotu kosztów przez stronę przeciwną zwrotowi podlegają wyłącznie opłaty ustawowe (§ 3a ust. 1 zdanie trzecie ustawy o wynagrodzeniu adwokatów – RVG).
- Przed zawarciem umowy o zastępstwo procesowe w postępowaniu przed sądem pracy adwokat ma obowiązek zwrócić uwagę klienta na fakt, że pobierane opłaty nie podlegają zwrotowi (§ 12a ust. 1 zdanie drugie ustawy o sądach pracy – *Arbeitsgerichtsgesetz*).

Ustalanie kosztów – podstawa prawna

Gdzie można znaleźć informacje na temat przepisów dotyczących kosztów w Niemczech?

Ustawy zawierające przepisy dotyczące kosztów w Niemczech można nabyć w księgarni lub pobrać ich najnowszą wersję bezpłatnie z internetu.

W jakich językach można uzyskać informacje na temat przepisów dotyczących kosztów w Niemczech?

Większość dostępnych informacji na temat przepisów dotyczących kosztów w Niemczech jest dostępna w języku niemieckim.

Gdzie można znaleźć dodatkowe informacje o kosztach?

Informacje o kosztach dostępne w internecie

Z aktualnymi wersjami przepisów można zapoznać się na stronie internetowej:

<https://www.gesetze-im-internet.de/>. Aby pobrać teksty poszczególnych ustaw dotyczących kosztów, w funkcji wyszukiwania można wpisać odpowiednie skróty (GKG, FamGKG, GNotKG, GvKostG i RVG).

Gdzie publikowane są informacje na temat czasu trwania poszczególnych rodzajów postępowań?

Federalny Urząd Statystyczny (*Statistisches Bundesamt*) publikuje roczne [sprawozdania statystyczne](#) dotyczące wymiaru sprawiedliwości. W sprawozdaniu dotyczącym sądów cywilnych zawarto m.in. informacje o czasie trwania postępowań cywilnych na terenie całych Niemiec. Informacje te przedstawiono w podziale na poszczególne kraje związkowe i obszary właściwości poszczególnych wyższych sądów krajowych (*Oberlandesgericht*). Osobno przedstawiono informacje o sądach rejonowych (*Amtsgerichte*) i krajowych

(Landgerichte), a także o postępowaniach w pierwszej i w drugiej instancji. Dokument zawiera szczegółowe dane statystyczne dotyczące czasu trwania postępowań w wybranych dziedzinach prawa (np. błędy medyczne, wypadki drogowe i umowy o świadczenie usług turystycznych).

Gdzie można znaleźć informacje na temat przybliżonych kosztów różnych rodzajów postępowań sądowych?

Dostępne są publikacje książkowe na temat średnich kosztów w postępowaniu cywilnym. Publikacje te mogą obejmować różne zagadnienia, w tym podstawy prawne, strategie kontroli kosztów, studia przypadków i praktyczne przykłady. Ponadto w internecie dostępne są różne kalkulatory, [takie jak kalkulator kraju związkowego Nadrenia Północna-Westfalia](#), które można wykorzystać, aby z wyprzedzeniem obliczyć opłaty za postępowanie.

Podatek od wartości dodanej

Gdzie można znaleźć informacje na temat podatku od wartości dodanej? Jakie stawki są stosowane?

Sądy i komornicy nie są płatnikami VAT. Adwokaci stosują stawkę podatku VAT w wysokości 19 %. Stawka ta naliczana jest oddzielnie jako wydatek i nie stanowi części honorarium za usługi adwokackie.

Pomoc prawna

Próg dochodów obowiązujący w sprawach cywilnych

Osoby, których nie stać na pokrycie części lub całości kosztów postępowania sądowego, mogą złożyć wniosek o przyznanie pomocy prawnej. Konieczne jest przedstawienie w nim swojej sytuacji osobistej i finansowej. Planowane postępowanie musi mieć szansę powodzenia i nie może być uciążliwe. Osoba uczestnicząca w postępowaniu musi jednak w rozsądnym zakresie korzystać z własnych środków. W zależności od dochodu, pomoc prawną można przyznać z obowiązkiem spłaty w ratach lub bez takiego obowiązku. Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości opublikowało broszurę pt. „Doradztwo prawne i pomoc prawna” ([Beratungshilfe und Prozesskostenhilfe](#)), w której udzielono odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania i powołano się na konkretne przykłady.

Próg dochodów w sprawach karnych stosowany w odniesieniu do oskarżonych

Inne zasady dotyczące dochodów obowiązują oskarżonych w sprawach karnych. Inaczej niż w przypadku pomocy prawnej dla powodów, nie ma ustalonych limitów dochodów dla oskarżonych. O tym, czy dana osoba otrzyma wsparcie finansowe, decydują inne kryteria.

Próg dochodów stosowany w odniesieniu do ofiar w postępowaniu karnym

W przypadku osób będących ofiarami przestępstw pomoc prawna zależy od ich dochodów. Uwzględnia się przewidywane koszty sprawy oraz osobistą sytuację powoda, np. zobowiązania alimentacyjne i koszty mieszkaniowe. Progi dochodowe są elastyczne, a w niektórych przypadkach pomoc prawną można przyznać z obowiązkiem jej spłaty w ratach.

Inne warunki uzyskania pomocy prawnej przez ofiary przestępstw

W przypadku ofiar poważnych, umyślnych aktów przemocy obowiązuje specjalny system. Niezależnie od ich sytuacji finansowej osoby te mogą ubiegać się o bezpłatną pomoc prawną.

Inne warunki uzyskania pomocy prawnej przez oskarżonych

W przypadku oskarżonych obowiązują dodatkowe warunki przyznania pomocy prawnej. Nie odnoszą się one do dochodów, lecz do czynników prawnych, takich jak waga oskarżenia, przewidywana kara, złożoność sprawy i kwestia, czy oskarżony może się bronić samodzielnie. Sąd wyznacza adwokata z urzędu zawsze wówczas, gdy oskarżony został pozbawiony wolności lub musi się stawić w sądzie, gdzie zostanie podjęta decyzja o jego zatrzymaniu lub umieszczeniu w zakładzie karnym.

Nieodpłatne postępowania sądowe

Zgodnie z § 183 ustawy o sądach ds. socjalnych (*Sozialgerichtsgesetz* – SGG) postępowanie przed sądami ds. socjalnych (*Sozialgerichte*) nie wiąże się z kosztami dla osób uprawnionych do świadczeń. Dotyczy to osób ubezpieczonych, osób pobierających świadczenia (w tym otrzymujących renty rodzinne), osób z niepełnosprawnościami i ich następców prawnych, o ile osoby te występują w postępowaniu sądowym w charakterze powodów lub pozwanych. Zgodnie z § 184 SGG osoby, które nie należą do kategorii wymienionych w § 183 SGG, muszą uiścić opłatę za każdy spór. Opłaty wynoszą 150 euro za postępowanie przed sądem ds. socjalnych, 225 euro za postępowanie przed krajowym sądem ds. socjalnych (*Landessozialgerichte*) i 300 euro za postępowanie przed Federalnym Sądem ds. Socjalnych (*Bundessozialgericht*). W § 197a SGG przewidziano, że w niektórych przypadkach koszty reguluje ustawa o opłatach sądowych, jeżeli ani powód, ani pozwany nie należą do osób wymienionych w § 183 SGG. W postępowaniu karnym stosuje się następujące zasady: w razie uniewinnienia oskarżonego, niedojścia do rozprawy bądź umorzenia postępowania koszty oraz konieczne wydatki poniesione przez oskarżonego pokrywa się ze środków publicznych zgodnie z § 467 StPO. W przypadku skazania oskarżony musi co do zasady sam pokryć koszty postępowania (w tym honorarium adwokata wyznaczonego przez sąd) zgodnie z § 465 StPO.

Kiedy strona przegrywająca sprawę ma obowiązek pokryć koszty poniesione przez stronę wygrywającą?

Strona przegrywająca sprawę musi pokryć koszty procesowe strony przeciwnej. Obejmują one koszty sądowe, ustawowe honorarium i wydatki adwokata drugiej strony, koszty podróży i utratę zarobków w związku ze stawiennictwem w sądzie. Aby koszty te zostały pokryte, muszą być one niezbędne do właściwej obrony praw strony lub do obrony przed roszczeniem.

Wynagrodzenie biegłych

Wynagrodzenie biegłych powołanych przez sąd oblicza się według stałych stawek godzinowych zgodnie z ustawą o wynagrodzeniach i świadczeniach w systemie sądownictwa (*Justizvergütungs- und -entschädigungsgesetz* – JVEG). Koszty te pokrywane są przez strony postępowania.

Koszty biegłego, którego strona wyznacza prywatnie w celu przygotowania się do sporu sądowego, nie są częścią kosztów sądowych zasądzonych w wyroku. O zwrot tych kosztów należy wystąpić oddzielnie. Jeżeli strona zaangażowała biegłego w celu uzyskania porady na etapie procesowym, zwrot kosztów zależy od tego, czy uzyskanie tej porady w danej sprawie było konieczne.

Wynagrodzenie biegłego powołanego przez sąd w celu złożenia zeznania pokrywa strona przegrywająca. Jeżeli roszczenia stron uwzględniono jedynie częściowo, obie strony muszą pokryć swoją część kosztów odpowiednio do zakresu uznania ich roszczenia.

Wynagrodzenie tłumaczy pisemnych i ustnych

Tłumacze ustni i pisemni powołani przez sąd otrzymują wynagrodzenie według stawki określonej w ustawie o wynagrodzeniach i świadczeniach w systemie sądownictwa. Koszty te pokrywane są przez strony postępowania. Tłumacze ustni otrzymują wynagrodzenie według stawki godzinowej, a tłumacze pisemni – za linię tekstu. W postępowaniu karnym koszty tłumaczeń ustnych i pisemnych świadczonych na rzecz oskarżonych lub zainteresowanych stron, o ile są konieczne do obrony lub korzystania z praw procesowych, pokrywa się ze środków publicznych.

Powiązane strony

[Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości](#)

[Zespół Mediacyjny Niemieckiego Stowarzyszenia Adwokatów](#)

[Federalne Stowarzyszenie Mediacji Rodzinnej](#)

[Federalne Stowarzyszenie Mediacji](#)

[Federalne Stowarzyszenie Mediacji w dziedzinie Gospodarki i Pracy](#)

[Centrum Mediacji](#)

[Rzecznik bankowości prywatnej](#)

[Rzecznik bankowości publicznej](#)

[Komisja pojednawcza Niemieckiego Banku Federalnego](#)

[Rzecznik Niemieckiej Grupy Banków Spółdzielczych](#)

[Rzecznik prywatnych towarzystw budowlanych](#)

[Rzecznik regionalnych towarzystw budowlanych](#)

[Komitety doradcze i komisje pojednawcze Niemieckiego Stowarzyszenia Medycznego](#)

[Komisja Pojednawcza ds. Mobilności](#)

[Komisja Pojednawcza Federalnej Izby Adwokackiej](#)

[Komisja Pojednawcza ds. Turystyki](#)

[Komisja Pojednawcza ds. Transportu Lokalnego w Nadrenii Północnej-Westfalii](#)

[Rzecznik ds. prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych i opieki](#)

[Komisja pojednawcza Niemieckiego Federalnego Stowarzyszenia Zakładów Pogrzebowych](#)

[Komisja Pojednawcza Federalnej Agencji ds. Sieci](#)

[Rzecznik ds. nieruchomości w Niemieckim Stowarzyszeniu Nieruchomości](#)

[Komisje pojednawcze izb handlowych i przemysłowych](#)

[Komisja Porozumiewawcza ds. Honorariów i Odszkodowań](#)

[Centralne Stowarzyszenie Niemieckiego Przemysłu Samochodowego](#)

[Najnowsze wersje ustaw](#)

Powiązane dokumenty

[Sprawozdanie krajowe Niemiec z badania na temat przejrzystości kosztów \(565 Kb\)](#)

■ Ostatnia aktualizacja: 31/07/2025

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.